

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

Dilshodova D.D. O'quvchilarning aqliy faoliyatini rivojlantirish va bilimlarni o'zlashtirishda interfaol o'qitish usullarning o'rni	96
Rustamov Sh.Sh. Talabalar innovatsion kompetenligini rivojlantirishning ijtimoiy - psixologik asoslari.....	100
Sherqo'ziyeva D.A., Umarova Z.A. Logopedik mashg'ulotlar uchun foydali onlayn platformalar.....	104
Rustamova M.I., Umarova Z.A. Maxsus pedagogika va inklyuziv ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalarining o'rni va ahamiyati.....	106
Umarova Z.A. O'zbekiston – 2030 strategiyasini amalga oshirishda talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirish masalasi	109
Abdugafforova N.F. Exploring the role of motivation in english language learning	112
Safarova Z. Case method in teaching pedagogical approach.....	115
Валиева Н.З. Роль женщин в науке как фактор повышения научного потенциала в новом Узбекистане	118
Usmonov M.T. Technology using robotrack IDE Software	121
Marasulova D. N., Tilonboyeva D.Q. Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishning lingvopsixologik xususiyatlari.....	124
Maxmudaliyeva M. M., Shodmonov R.G'. Xalqaro grantlar yutish va ularning ahamiyati.....	128
Rahmatullayeva M., Shodmonov R.G'. BMT tashkiloti va uning dunyo hamjihatidagi ro'li.....	135
Nasrillayeva M.A., Shodmonov R.G'. Topik haqida tushuncha.....	138
Asqarova F., Shodmonov R.G'. Ko'p tillarni o'rganish haqida.....	141
Iskandarova N.Q., Shodmonov R.G'. Bilingualismning afzalliklari: ikki yoki undan ko'p tillarni bilishning insonning kognitiv va kulturologik ko'nikmalari bo'yicha	143
Erkinova R. E., Shodmonov R.G'. Yangi tilni o'rganish metodikasi	146
Shukurova M.Z., Shodmonov R.G'. Yunesko:tashkil topishi va istiqboli.....	148
Omondullayeva D., Shodmonov R.G'. Til o'rganish va turizm.....	152
Norimbatov D.Q., Shodmonov R.G'. IELTS and TOEFL: similarities and differences sides.....	155
Xoliqberdiyeva M.A., Shodmonov R.G'. Nega yoshlarimiz ielts va ceft olishga intilmoqdalar?	160
G'anijonova D. G', Shodmonov R.G'. Hozirgi vaqtda yoshlar nega sat imtihonini topshirib, xorijda o'qishni xohlayabdi?	163

yo'naltirish va boshqarishni hamda insonning rejalashtirish qobiliyatini o'z ichiga oladi.

Ikki tilni qo'llashda rivojlangan avtomatizm (mushak xotirasi) ham turli vazifalar uchun qo'llanishi mumkin. Biror vazifani bajarayotganda diqqatni boshqa tomonga buradigan omillar paydo bo'lganda bosh miyaning bunday nazoratga javob beradigan qismlari ham ishlaydi.

Ikki tilni biluvchi inson bu tillarni o'zlashtirgani tufayli va bu tillar avtomatik ongsiz ravishda faollashtirilgani tufayli bir tilda aytish lozim bo'lgan so'zni boshqa tilda va noto'g'ri o'rin va vaqtda aytib yubormaslik kabi chalkashib ketishni doimiy ravishda nazorat qilib boshqarib boradi. Til psixologiyasi birinchi navbada sub'ektiv, ichki to'siqlar bilan shug'ullanadi. Chet tilini o'rganishni boshlashda yengib o'tish kerak bo'lgan birinchi va asosiy to'siq -bu qiyin ko'rinadigan vazifaning dastlabki qo'rquvni yengishdir.

Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda shuni aytish mumkinki, chet tilini o'rganish ko'p qirrali ta'limot bo'lib, bu jarayonda inson murakkab psixologik o'zgarishlarni boshdan kechiradi. jumladan, ona tili bilan chet tilini taqqoslash jarayoni yuzaga keladi. Bu jarayonda o'rgatishning turli metod va texnologiyalardan foydalaniladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://www.inlingua.com/learn-a-new-language-at-a-certain-ageabsolutelypodcasts-help-learn-languages-2-2-2/>
2. <https://unuhi.com/10-benefits-of-being-bilingual>
3. <https://www.carmarthenshire.gov.wales/home/council-services/education-schools/bilingual-education/advantages-of-being-bilingual>
4. <https://core.ac.uk/download/pdf/268407604.pdf>
5. https://www.researchgate.net/publication/304915970_Bilingualism_and_Bilingual_Education_Bilingualism_and_Translational_Action

YANGI TILNI O'RGANISH

Erkinova Rayhona Erkin qizi¹

*¹Xalqaro Nordik universiteti
Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi
1-kurs 1-XT-23 guruh talabasi*

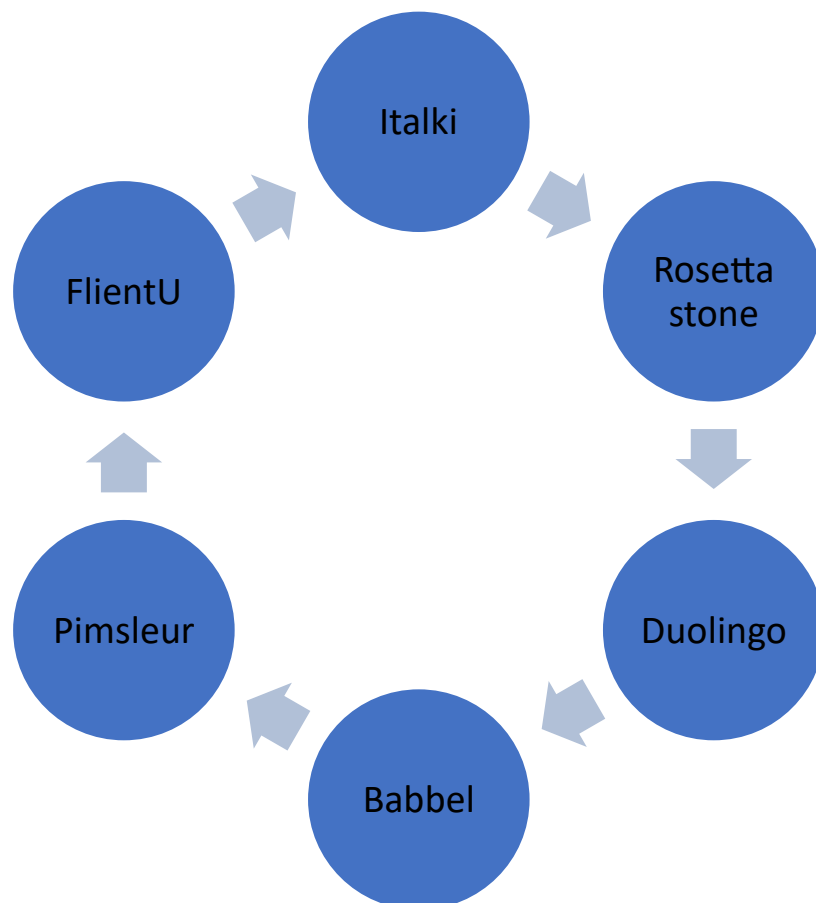
Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li²

*²Xalqaro Nordik universiteti doktoranti
r.shodmonov@nordicuniversity.org*

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi yangi tilni o'rganishning foydali taraflari, u beradigan imtiyozlar va online til kurslaridan foydalanish, online til kurslarining ustun tomonlari haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Yangi tilni o'rganish, online til kurslari, Rosetta stone, Duolingo, Babbel, Pimsleur, FluentU, Coursera, Italki, CEFR, IELTS.

Rivojlanib borayotgan dunyoda, o'z ona tillaridan tashqari bir qancha yangi tillarni o'rganish zamon talabi bo'lib kelmoqda. Bu bejiz emas albatta, chunki yangi tilni o'rgangan kishi nafaqat o'sha tilda gaplashuvchi xalqning tili balki, urf-odatlarini va madaniyatini ham o'rganmoqda. Bu esa, ko'plab xorijiy davlatlarda o'qish va

ishlash imkoniyatlarini beradi. Shu sababli, yurtimizda ham yangi tilni o'rganishga qaratilgan chora tadbirlar olib borilyapdi. Yangi tilni o'rganishga bo'lgan ehtiyoj bizning yurtimizda bugun yuzaga kelgan emas balki, bir necha asrlik tarixga egadir. Bizning bobokalonlarmiz ham o'z ona tillari qatori boshqa tillarni ham mukammal bilishga harakat qilganlar. Ular yangi tilni o'rganish bilan bir qatorda o'sha xalq ma'naviy merosiga o'zlarining noyob, durdona asarlari bilan ham hissa qo'shganlar. Shunday buyuk zotlardan Abu Rayhon Beruniy, Abu Nasr Farobiy, Ibn Sino, Mirzo Ulug'bek. Biz ajdodlarimizga munosib avlodlar bo'lishga harakat qilyapmiz. Yurtimizda shu xususida qator ishlar olib borilmoqda. Jumladan Mustaqillik yillarida 51.7 ming nafardan ziyod chet tillarini o'quvchilari tayyorlandi. Ayni damda rivojlanib borayotgan dunyoda yangi tilni o'rganishning zamonaviy usullaridan biri bu online til kurslaridir.

1-rasm. Online til kurslari

Quyidagilar mustaqil online ta'lim olish imkonini beruvchi eng ommabop bepul platformalardir.

Bundan tashqari Coursera platformasi ham online ta'lim olish uchun foydali platforma. U 36 mln dan ziyod foydalanuvchiga ega, 3000 dan ziyod kurslarni jamlaydi. Unda gumanitar, aniq va tabiiy fanlar bo'yicha bilimlarni kompleks tarzda olish mumkin. Har bir mavzu 15 daqiqalik video ma'ruza, o'zlashtirilgan bilimlarni mustahkamlash uchun test va topshiriqlardan tarkib topgan. Yana qo'shimcha tarzda har bir kurs yakunida imtihon bor, undan muvafaqqiyatli o'tgan foydalanuvchiga elektron shaklda sertifikat ham taqdim etiladi. Bu platformani afzalligi shundaki, video ma'ruzalarni o'zingizga kerakli tildagi subtitr bilan tanlash mumkin. Bu fanni o'rganish bilan bir qatorda, kerakli til bo'yicha ko'nikmalarni mustahkamlash imkonini beradi. Shuningdek zamonaviy texnologiyalar va online til kurslaridan foydalangan holda yangi tilni o'rganish, o'rganayotgan kishini zeriktirib qo'ymaydi. Yangi tilni o'rganish bizga ko'p imkoniyat eshiklarini ochadi. Misol tariqasida agar biz IELTS yoki CEFR chet tili sertifikatlarini qo'lga kiritsak, chet elning nufuzli universitetlarida o'qish imkoniyatiga ega bo'lamiz. Bundan tashqari yurtimizda ham chet tili sertifikatiga ega yoshlarga ko'p imtiyozlar mavjud. Bakalaviriyat ta'lim bosqichiga xujjat topshirayotgan abiturentning chet tili sertifikati B2 darajasi bo'lsa unga chet tili yunalishidan eng yuqori ball beriladi. Xulosa qilib aytishimiz mumkinki, yangi tilni o'rganish natijasida muloqot imkoniyatlari oshishi, filmlarni va kitoblarni o'z tilida ko'rish va o'qish mumkinligi va akademik unvonlarga erishish imkoniyati bor.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. J.Jalolov "Chet til o'qitish metodikasi", Toshkent 2012
2. t. mehiddenshell.ru "Nega chet tillarini o'rganish kerak. Chet tili va sizning imkoniyatlaringiz."
3. t.megoabroad.com "Why is it important to learn a foreign language?"

YUNESKO HAQIDA

Shukurova Munira Zohidjon qizi¹

*¹Xalqaro Nordik universiteti
Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi
1-kurs I-XT-23 guruh talabasi*

Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li²

*²Xalqaro Nordik universiteti doktoranti
r.shodmonov@nordicuniversity.org*

Annotatsiya: Ushbu tezisda YUNESKO tashkiloti haqida ma'lumotlarga va uning kelib chiqish tarixi, vazifalari va hozirgi kunda muhim ahamiyatga ega bo'lgan barcha sohalardagi tashabbuslariga, erishilgan natijalariga, tarkibiy tuzilmalari, maqsadlari, statistik ma'lumotlari to'g'risida to'xtalib o'tamiz.